

VERDEN IFØLGE HUMANIORA

ANDERS ENGBERG-PEDERSEN, KAREN GRAM-SKJOLDAGER & MIKKEL BILLE

Naturvidenskaberne har med rette meget at fejre. Forskningsgennembrud, teknologiske opfindelser og nye opdagelser selv fra de allerfjerneste dele af rummet finder hurtigt vej til pressens spalter. De hyldes som eksempler på den cutting-edge videnskab, der baner vejen ind i fremtiden. Men hvad sker der, hvis vi sætter teleskopet for det andet øje og kaster blikket på humanvidenskaben?

Dér finder vi også spændende opdagelser og banebrydende opfindelser. Humanvidenskabens landvindinger er imidlertid ofte mindre håndgribelige end patenter, futuristiske robotter eller udviklingen af et effektivt nyt lægemiddel. De cirkulerer mere usynligt gennem medieverdenen uden for offentlighedens søgelys, men gennemsyrrer og præger alligevel vores samfund på alle tænkelige måder. Humanistisk viden har en helt fundamental betydning for, hvordan vi forstår vores omverden, og hvordan vi handler i den, og ligesom andre videnskabsgrene udvikler den sig hele tiden.

Lad os derfor løfte nogle af de ubemærkede humanistiske landvindinger frem i lyset og fejre dem på lige fod med naturvidenskabens ditto. Sådan tænkte vi i 2015. Efter adskillige års nedskæringer og en udbredt kritik af de humanvidenskabelige uddannelser, mente vi, at det var på tide at vise, hvor afgørende og uundværlige de humanistiske videnskaber er for samfundet. Der var brug for en ny fortælling om humaniora, der udfordrede den gamle myte om de verdensfjerne professorer, der sidder i deres elfenbenstårne eller ormehuller og i øvrigt med stor glæde uddanner de studerende til arbejdsløshed. Vores idé var, at den nye fortælling om humaniora skulle

tage sit udgangspunkt i de mange konkrete indsigter, opfindelser og resultater, som humanvidenskabelig forskning har skabt. På den måde, håbede vi, kunne den påpege alle de mange måder, den humanistiske forskning har ændret vores fælles verden.

Vi stak derfor hovederne sammen og besluttede os for i første omgang at organisere en konference på Carlsberg Akademi. Den løb af stablen i januar 2018. Til konferencen havde vi inviteret tre internationale forskere, der på hver deres måde tematiserede og rammesatte diskussionen om humanioras rolle i samfundet for os. Den hollandske professor Rens Bod indledte med at tegne billedet af humanioras udvikling og betydning gennem de sidste 2000 år med særligt fokus på den betydning, lingvistiske indsigter har haft for andre videnskabsgrene såsom informationsvidenskab og molekylærbiologi. Stefan Collini fra University of Cambridge bidrog med en forelæsning, der reflekterede over, hvordan vi bør tale om humaniora og argumenterede i den forbindelse for, at vi bør bevæge os væk fra abstrakte og syntetiserende argumenter om humanioras generelle relevans og i stedet fokusere på de enkelte fags specifikke og konkrete bidrag. Den britiske filosofiprofessor (emerita) Onora O'Neill, også fra University of Cambridge, udfordrede den præmis, at den humanistiske forskningsmetode er grundlæggende forskellig fra andre videnskabsgrene. Hun fremhævede, hvordan humanistiske forskere søger forklaringer på en lang række empiriske fænomener på samme måde som naturvidenskaben, mens dygtige naturvidenskabelige forskere også har en fortolkende tilgang til deres forskningsobjekter. Samtidig stillede konferencen skarpt på en konkret og central del af den humanvidenskabelige forskningspraksis, idet en håndfuld prominente danske humanistiske forskere fortalte om, hvordan opfindelsen og udviklingen af et bestemt begreb havde bidraget med væsentlige indsigter inden for hver deres forskningsområde, hvad end det var "ondskabens banalitet" eller "Socio-tekniske systemer."

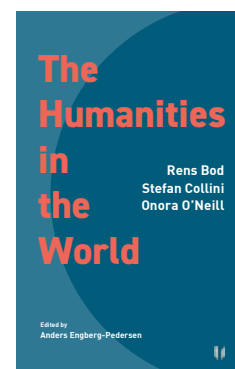
De mange positive tilbagemeldinger på konferencen gav os mod på at fortsætte med projektet, og vi udgav derfor de følgende år med støtte fra Carlsbergfondet to bøger, der samlede og udviklede konferencens centrale indsigter. I 2019 udkom *"Verden ifølge humaniora - 40 banebrydende begreber, der former vores virkelighed"*, hvori 40 danske humanvi-

Verden ifølge humaniora – 40 banebrydende begreber der former vores virkelighed udkom i november 2019. Bogen blev anmeldt i både aviser og fagblade og er siden udkommet i et andet oplag.

denskabelige forskere hver giver en letlæselige og konkret smagsprøve på et humanistisk begreb, der har haft en vigtig betydning for den måde, vi forstår verden på. Eksempelvis peger begrebet "tankens afkolonialisering" på, hvorledes kolonialisme ikke blot er en territorial magtovertagelse, men ligeledes former måder at tænke på blandt indbyggerne i det koloniserede land. I 2020 udkom *"The Humanities in the World"*, der genoptrykte de tre forelæsninger fra konferencen i let bearbejdet og opdateret form.

Bøgerne modtog fine anmeldelser og fik en del omtale i medier og ved debatarrangementer. Siden da har debatten om humaniora antaget en ny form: hvor kritikken i mange år har gået på, at humanistisk forskning var for verdensfjern, uengageret og irrelevant - eller i hvert fald på studentsiden førte til arbejdsløshed - har kritikken i det seneste år været rettet mod selve videnskabeligheden i dele af det humanistiske felt og imod det engagement, som ofte er et centralt element i humanvidenskabelig forskning. Diskussionen om humanvidenskabens rolle i samfundet er ikke slut endnu, og ligesom tidligere DUAister har engageret sig, er vi overbevist om, at nuværende og fremtidige medlemmer også kommer til at markere sig i debatten om videnskaben. Også når det gælder humanvidenskaben.

De tre internationale forelæsninger fra konferencen om humaniora udkom i bogform i maj 2020 og er blevet godt modtaget af bl.a. The British Academy, der har promoveret bogen over for sine medlemmer.